Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 121 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го ЛИПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 1, 1981 No. 121 VOL. LXXXVIII

Українці в Онтаріо відзначать Український День Спадщини

Торонто, Канада (ПРО КУК) — У відгук на звертання Централі КУК, Провінційна Рада (Онтаріо) КУК відзначить 90-річчя поселення українців Канади в неділю, 23-го серпня цього року, уже популярним на сході Канади Українським Днем Спадщини.

Цій історичній події будуть присвячені: народна виставка, фільми, вечірній концерт п.н. „Це наша земля", а зокрема пам'яткова програмка про українське минуле в Канаді.

Пообідній Фестиваль Української Пісні і Танку присвячений 10-ій річниці другої важливої події, яка змінила обличчя Канади, а саме — багатокультурності Канади, до чого, в першу чергу, спричинилася українська культурно активна громада.

У концертових програмах візьмуть участь хорові й танцювальні ансамблі з Судбури, Тандер Бей, Ст. Кетеринс, Гамільтон, Ошава, Миссиссаґа й, очевидно, з Торонто. Для дітей — ляльковий театр „У тітки Квітки" та улюблений чародій — сміхун.

Із пропливаючого вздовж побережжя озера Онтаріо човна (шовбовт) лунатимуть українські пісні, які виконають молодіжні ансамблі. Новиною у цьогорічному Українському Дні Спадщини буде професійно влаштована мистецька виставка молодих малярів, а з нагоди 90-річного ювілею можна буде набути спеціяльно скомпоновану відзнаку й ювілейно-пам'яткові репродукції Слави Сурмач-Миллс. Місцеві Відділи КУК — Онтаріо представлять діяльність своїх громад виставкою „Праця у відгомоні часу".

Програма дня почнеться в 10:30 год. вранці Соборним Молебнем; у 12-ій год. в часі офіційного відкриття, піднесуться український і канадський прапори, які сповіщатимуть, що цей просторий півострів у день 23-го серпня належатиме частинно українцям.

Минулорічні концерти — пообідні й вечірні — слухало понад 20 тисяч, а відвідувачів Українського Дня Спадщини було біля 35 тисяч. Цього року можна сподіватись ще більше туристів, тому що дата Українського Дня припадає на час Всеканадської Вистави, коли квиток вступу на Виставу включає вступ на Онтаріо Плейс. Тому хотілось би, щоб увесь Онтаріо Плейс укрився вишиваними одягами (блюзками, сорочками, суконками) не тільки виконавців програми, але й усіх українців, щоб наявною була українськість Дня Спадщини серед широких мас чужомовного світу.

Окремі комісії працюють над цілоденною програмою, щоб гідно відзначити річницю поселення українців Канади, а українська громада зблизька і здалека хай буде співучасником цього ювілею у неділю, 23-го серпня, на Онтаріо Плейс у Торонто.

В ТОРОНТО ВІДБУЛАСЬ XV ПЛЕНАРНА СЕСІЯ СКВУ; МҐР ІВАН БАЗАРКО ПЕРЕБРАВ ПРЕЗИДЕНТУРУ

Торонто (від власного кореспондента „Свободи"). — У суботу, 27-го, і неділю, 28-го червня цього року, тут відбулися наради XV Пленуму Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців. У ньому взяло участь понад 80 учасників, між ними — Митрополит Мстислав, Митрополит Максим Германюк, Митрополит Степан Сулик, отець д-р Семен Савчук, члени Президії і Секретаріяту з Англії, Франції, Німеччини, З'єднаних Стейтів Америки і Канади. Наради відкрив і ними проводив Микола Плав'юк, президент СКВУ.

Напередодні відбулося засідання Президії Секретаріяту СКВУ, на якому вирішено звернутися зі закликом до Екзекутиви УККА і проводів тих організацій, які покинули XIII Конгрес Українців Америки, поробити нові заходи для привернення єдности в організованому українському житті в Америці. В справі представництва УККА до Президії СКВУ вирішено до чергового Конгресу СКВУ зберегти делеґацію у складі, вибраному на III Конгресі СКВУ, який, як відомо, включає — д-ра Івана Флиса, головного предсідника УНС, та проф. Богдана Гнатюка.

Статутова комісія опрацює доповнення до статуту, які усунуть усі можливості непорозуміння, пов'язані зі способом вибору та відкликання представників центральних репрезентацій у керівних органах СКВУ.

мгр Іван Базарко

Микола Плав'юк

У часі нарад обширний звіт діяльности склав генеральний секретар Василь Безхлібник. Широка дискусія над звітами підкреслила успішно проведену працю, зокрема Комісії Прав Людини СКВУ, яка підготовила участь української делеґації у Мадридській конференції.

Представниця Конференції Українських Молодечих Організацій Слава Рубель поінформувала про переведену підготову до Світової Конференції Української Молоді, яку, до речі, вже атакують на сторінках „Вістей з України" совєтські пропаґандисти.

У звіті Контрольної комісії ствердженo, що складові організації СКВУ виконали свої фінансові зобов'язання і забезпечили фінансові засоби для праці СКВУ.

Прийнято широкий плян діяльности Президії Секретаріяту СКВУ, який у центрі уваги ставить справу акції за деколонізацію СССР та продовження дій Комісії Прав Людини СКВУ.

Світова Рада Суспільної Служби подала широкі інформації про потреби і можливості допомоги численним українським втікачам із Польщі, які опинилися на терені Австрії і бажають переїхати чи то до країн Західньої Европи, ЗСА, Канади чи Австралії.

Від Владик Максима, Мстислава і Степана та о. д-ра Семена Савчука була відчитана заява, що УКЦ і УПЦ домовились про спільне відзначення 1 000-річчя Хрищення України, що учасники нарад прийняли бурхливими оплесками.

Сесія схвалила проголошення родини Січків — українською родиною 1981 року, та закликає до посилення оборони всіх інших українських політичних в'язнів.

На 1982 рік схвалено бюджет в сумі 150.000 долярів.

Широка дискусія проходила у зв'язку з співпрацею СКВУ із українськими дисидентами, а зокрема з Закордонним Представництвом Української Гельсінкської групи під проводом генерала Петра Григоренка.

У своєму слові ген. П. Григоренко наголосив бажання і надалі працювати для добра і за визволення поневоленого українського народу та для здобуття української самостійної держави.

Внесок, щоб Президія СКВУ припинила співпрацю із Закордонним Представництвом Української Гельсінкської групи, Пленарна Сесія не прийняла.

Наприкінці нарад Микола Плав'юк передав функцію президента СКВУ мгрові Іванові Базаркові, а від імені учасників Сесії Степанія Савчук, представниця, СФУЖО в президії СКВУ, висловила подяку уступаючому президентові і побажала успіхів у праці новому президентові СКВУ.

Мгр І. Базарко, закінчуючи наради XV Пленуму Секретаріяту СКВУ, підкреслив необхідність і на майбутнє зберігати становище СКВУ на відтинку допомоги українському народові в Україні та зберігати єдність і правопорядок в громадському житті української спільноти.

ХАОС ЗАГРОЖУЄ ІРАНОВІ

Теґран, Іран. — Бомбовий замах на головну кватиру Ісламської республіканської партії, головної політичної сили й основної підпори ісламського режиму, викликає глибокі тріщини в урядових колах і в іранському суспільстві. На поверхні покищо все виглядає нормально для такої ситуації, аятолла Хомейні номінує нових людей на місце вбитих у бомбовому замаху, але загальна дезорієнтація слідна на кожному кроці.

Найповажнішим ударом для режиму є смерть аятолли Махоммеда Бегешті, головного судді і голови Ісламської республіканської партії, члена колективної президентури після усунення Абольгассана Бані-Садра і другої особи після аятолли Хомейні. Визначений на місце Бегешті, як голова судівництва в Ірані, генеральний прокуратор Абдулькарім Мусаві Ардебілі аж ніяк не дорівнює Бегешті. Покищо він показав себе як послідовний прихильник терору і екзекуцій проти противників влади мусулманського клеру, але в державних питаннях він не займав одного з чолових місць. Серед 72 вбитих, — є можливі відгребання ще дальших жертв, — багато провідних діячів режиму. Між убитими 20 членів парляменту, в тому і син аятолли Алі Монтазері. Аятолла Алі Монтазері є формально кандидатом на місце аятолли Хомейні на випадок його смерти. Так само чотири члени кабінету і шість заступників міністрів загинуло від розриву бомби. Всіх учасників наради було 90, з того принаймні 72 загинуло, що, на думку спеціялістів, вказує на експертне підложення бомби і її колосальну розривну силу.

Хто підложив бомбу, дотепер не відомо. Очевидно, ісламські керівні діячі зразу заговорили про „великого сатану", як силу, яка мусіла бути за тим замахом. „Великий сатана" — це в словництві ісламського клеру — ЗСА. У відповідь на це державний секретар Алексaндер Гейґ зложив офіційну заяву, що „ЗСА абсолютно не мали найменшого відношення" до того бомбового замаху. В Анкарі, Туреччина, речники невеликої іранської „Націоналістичної партії рівности" заявили, що це члени тієї партії виконали замах, одначе загально тому не дають віри. Дехто вважає, що таку прецизну бомбу й таке доцільне її підложення могли виконати тільки військові експерти.

Особливо загадкова й загрозлива поведінка колишнього президента Бані Садра. Він, по всякій правдоподібності, перебуває постійно в Ірані й не плянує втекти за кордон, а навпаки, пов'язався з підпільною партизанською групою ісламських марксистів Муджагедін-і-Хальк і при її помочі думає продовжати боротьбу. Зростаючий хаос в Ірані

(Продовження на ст. 3)

Проф. В. Кубійович — перший лавреат КФУС

(КІУС). 16-го травня цього року проф. д-р Володимир Кубійович першим одержав нагороду Канадської Фундації Українських Студій за визначну українознавчу наукову працю. Це визначення вручено в Оттаві під час дворічної конвенції Об'єднання українських канадських професіоналістів і підприємців, яка відбувається щодва роки. Нагороду вручив адв. Петро Саварин, президент Фундації, у присутності 300 учасників конвенції, серед яких були всі члени Ради директорів Фундації.

Цю нагороду дано проф. д-ру Кубійовичеві за його визначну наукову діяльність, а передусім за його працю над обома україномовними частинами „Енциклопедії українознавства", двотомною „Ukraine, a Concise Encyclopaedia" та гасловою англомовною „Encyclopedia of Ukraine".

Серед інших численних наукових праць проф. д-ра В. Кубійовича на особливу увагу заслуговують „Атлас України й сумежних країв" (1937), „Географія України і сумежних країв" (1938), „Пастушство Буковини" (1935) та „Етнічні групи Південно-західньої України" (1953).

Гаслову енциклопедію англійською мовою виготовляє Канадський інститут українських студій при матеріяльній підмозі Канадської Фундації Українських Студій. Її перший (з чотирьох) том появиться 1982 року у видавництві Торонтського університету.

В Ню Йорку помер бл. п. Михайло Салдан

Ню Йорк, Н. Й. — У понеділок, 29-го червня 1981 року тут помер визначний громадянин бл. п. Михайло Салдан, колишній інспектор народних шкіл, голова Українського Народного Дому в Ню Йорку, член управи Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Метрополітального Відділу УККА, Комітету „Стрийщини" та багатьох інших суспільно-громадських організацій і товариств.

Покійний зокрема був активний в Українському Народному Союзі, був кількаразовим делеґатом на Конвенції УНС, а останньо сповняв функцію голови 194 Відділу і заступника голови Окружної Управи.

Бл. п. Михайло Салдан

Парастас буде відправлений в середу, 1-го липня ц.р. о годині 7:30 вечора в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вулиці, а похорон в четвер, 2-го липня до церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку.

МІЖНАРОДНІ ІНФОРМАЦІЙНІ аґентства подали до відома перевірені ними вістки про залізнодорожну катастрофу на грузинській залізниці. Далекобіжний експрес із Москви до Чорного Моря з великим числом вакаціонерів зударився з іншим, місцевим потягом недалеко стації Ґаґри. На місці катастрофи знайдено понад 70 вбитих і численних поранених. Причина зудару потягів невідома. З Москви прибула комісія, яка має перевести слідство й подати причини зудару. Це один із нечисленних випадків, коли інформація про залізничу катастрофу дісталася до публічного відома. Звичайно совєтським чинникам удається затаїти такі інформації, але в цьому випадку були закордонні пасажири й ті подали інформації до міжнародних інформаційних аґентств.

МОСКВА НАКИДАЄТЬСЯ НА ВАШІНҐТОН

Москва. — Після довшої проволоки московські урядові чинники висловили, як і слід було сподіватися, своє глибоке невдоволення з приводу побуту державного секретаря Александра Гейґа в Пекіні, а ще більше з приводу його домовлень з урядом КНР. Москва навіть зайшла так далеко, що пробує погрожувати з приводу тих домовлень.

Для підкреслення ваги свого становища Москва висловилася в статті в „Правді", яка підписана анонімно „І. Александров". Під тим анонімом московські чинники завжди публікують свої офіційні становища у важливих справах. І. Александров написав: „Ці акції Вашінґтону і Пекіну можна оцінювати тільки як ворожі у відношенні до нашої країни. Вони є крайньо небезпечні для справи миру. Совєтський Союз не може бути байдужим до нового небезпечного звороту в китайсько-американських стосунках, зокрема до плянів постачання Китаєві модерної американської зброї, військового виряду і технології. Совєтський Союз застосує такі міри, які подиктує постаюча ситуація. Ніхто не сміє сумніватися, що совєтський нарід який має добрі нерви і могутні засоби для приборкання аґресії, не піддасться провокації та що постоїть за своє і оборонить свої та своїх приятелів інтереси."

В тій статті понаписувано ще більше такого, що в інших умовах могло б викликати збентеження, або страх. Зі статті виразно видно, що Москва й надалі присвоює собі право вмішуватися у стосунки між народами, у їхню мирну співпрацю, у їхнє повне й ніким незаперечне право боронитися, а це значить зброїтися до того рівня, на якому є його противники й вороги. На границях Китаю стоїть понад мільйонова совєтська армія. Совєтські частини озброєні наймодернішою зброєю, ядерними бомбами, ракетами з атомовими зарядами, і це все йому вільно. А китайському народові невільно боронитися проти того. Ось до чого дійшла мораль Москви, як підкреслюють міжнародні засоби масової інформації.

Цікаве, що в тій статті в „Правді" промовчано найгірше для Москви, а саме — приміщення недалеко совєтської границі на китайській території підслухових станцій для контролі всіх рухів на землі й у повітрі. Спочатку було повідомлення, що така одна станція оперує в китайськоу Сінкіянґу, тепер вже мова про дві й більше. Одначе, це Москва промовчує, щоб не показати своїм підданим, як мало уваги звертають у світі на Москву і її погрози.

Очевидно, що американсько-китайські розмови й співпраця послужили Москві приводом висловити пером „Александрова" свої міркування щодо цієї співпраці. Договорилися кремлівські володарі до того, що Китай став сателітом, „молодшим партнером" і т. д. Вашінґтону.

СУДАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Ґаафар аль-Німейрі подав у публічному інтерв'ю, про причини прогнання лівійських дипломатів і замкнення лівійської амбасади. Поліційні чинники Судану дістали точні дані про змову зробити переворот проти теперішньої суданської влади, яку ініціювали, чинно підтримували й фінансували лівійські державні чинники. Це вже не перша така спроба лівійського диктатора Муаммара Каддафі. Всі здобуті інформації з документами і іншими точними даними та доказовими матеріялами суданський уряд передав Організації африканських держав. Після того більшість африканських лідерів повідомила, що вона не візьме участи в нарадах цієї організації, якщо її наради, як це було передбачено будуть відбуватися в Триполі, столиці Лівії. Більшість лідерів африканських держав зайняли становище, що недопустимо відбувати наради найвищого африканського гремією у країні, яка вже неодноразово була викрита як організатор державних переворотів і надалі тим займається.

Відкрито новий плян перевороту в Еспанії

Мадрид, Еспанія. — Тут заарештовано трьох високих старшин і п'ятьох відомих суспільних діячів під замітом підготови нового державного перевороту. Рівночасно з тим загострилася криза в кабінеті міністрів і в привладній партії прем'єра Леопольдо Кальво Сотельо.

Арештовані старшини — це полковники Антоніо Сікре Канут і Рікардо Ґарціторена Сальта та майор Рікардо Онестрілляс. Арештовані цивільні діячі належать до молодшого покоління інтелігенції та до видатних родин у столиці. Старшинам прокуратура закидає участь у попередніх спробах перевороту та плянування нових. Всі заарештовані належать до правих кіл еспанського суспільства.

Унія демократичного центру, партія, з якої походить прем'єр і цілий ряд інших міністрів і провідних еспанських діячів, є в стані зростаючого внутрішнього ферменту вже від довшого часу. Останньо кризу загострив факт, що два члени тієї партії голосували з соціялістами і комуністами проти проєкту закону, що їх внесла їхня власна партія до парляменту в доповненні до закону про розводи. Після того різні члени партії висунули вимоги, щоб зміцнити партійну дисципліну й усунути з її рядів тих членів, які вимогам дисципліни не підпорядковуються. Крім посго, праве крило партії поставило вимогу, щоб Унія демократичного центру об'єдналася з іншою демократичною партією, Демократичною коаліцією, яка займає праві позиції.

Президент Унії Аґустін Саґаґун скликав засідання партійних органів на липень і поставив в програму нарад усі ті проблеми. Тим він заризикував викликання відкритого розламу. Одначе в партії не бракує таких які вірять, що таке засідання приведе до відновлення дисципліни й усунення тих, які займають свої окремі позиції і не хотять підпорядковуватися генеральній лінії партії.

Візита Гуа в Індії закінчилася успіхом

Ню Делі, Індія. — Тут відбулася спільна індійсько-китайська пресова конференція на закінчення візити й розмов, що їх мав міністер закордонних справ КНР Гуанґ Гуа. Візита Гуа не принесла радикальних змін, але, згідно з опінією обидвох сторін, була позитивною й започаткувала процес нормалізації й зближення між тими державами.

На пресовій конференції Гуа підкреслив, що його візита й розмови мали „оптимістичний і позитивний характер". Гуа мав довгу розмову з прем'єром Індії Індірою Ґанді, і під час якої було рішено продовжувати переговори на відповідному рівні. Такі переговори відбудуться вже в вересні, коли до Пекіну прибуде індійська делеґація у склад якої увійдуть високопоставлені державні діячі. В програмі тієї делеґації буде також переведення ділових розмов у територіяльних питаннях, які дуже складні та які є головною причиною непорозумінь між обидвома народами. Йдеться про значний простір землі в Лядаху, Гімалії, який 1962 року Китай війною прилучив до своєї території. Земля ця була спірною від 1914 року, коли англійський уряд відірвав його від Китаю і прилучив до Індії, що була тоді його колонією. Ніякий китайський уряд не признав тих територіяльних змін, але щойно комуністичний мав силу при помочі військової акції приєднати відлучені території. На частині приєднаної території Пекін побудував важливий шлях на захід.

Розмови на територіяльні теми не будуть легкі, бо Китай, як це заявив Гуа на пресовій конференції, рішуче обстоює своє право. Так само в інших територіяльних питаннях гімаляйських просторів китайська сторона не завжди згідна з індійською.

В Америці

ГОЛОВА великої і популярної в останньому часі секти-церкви в З'єднаних Стейтах, що носить назву „Уніфікаційної Церкви" Сан Миунґ Мун і його жінка, — обоє з Кореї — будуть депортовані, згідно з відомостями від чинників з Департаменту справедливости. Вони обоє начебто вчинили переступ закону про іміґрацію. Так само багато з членів цієї секти-церкви в'їхали в ЗСА нелеґально.

ХОЧ КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Америки Джіммі Картер відновив повні дипломатичні стосунки з Китаєм у 1978 році, сам він ніколи не відвідав КНР. Але ця ситуація тепер буде змінена. Дж. Картер, який залишався майже цілковито вдома в Плейнс, Джорджія, відколи виїхав з Білого Дому в січні ц. р., відвідає Китай разом зі своєю дружиною Розалин у часі від 24-го серпня до 3-го вересня. Ця поїздка буде здійсненням обіцянки, яку дав Картер, тоді Президент, відвідати обов'язково цю найбільш населену країну світу. Картер дістане найновіші інформації про сучасний стан американсько-китайських відносин з Державного департаменту, як це є звичаєм у ЗСА, коли колишній президент їде в закордонну прогулянку. Обоє Картерів, після запланованої зустрічі з найважливішими китайськими лідерами і знайомства з атракціями країни, поїдуть також до Японії, де пробудуть від 3-го до 8-го вересня.

ЮДЖІН В. РОСТОВ, колишній підсекретар у Державному департаменті для політичних справ, дістав затвердження на пост директора урядової Аґенції контролі зброї і роззброєння.

У світі

ЗАХОДАМИ ФОНДУ КАРНЕҐІ проведено основну студію й видано книжку Селіґа Гаррісона про „Націоналізм Балюджі під совєтськими впливами". Вже від довшого часу було відомо, що балюджі, які замешкують Іран і Пакістан, організують свій самостійний рух. Час від часу приходили додаткові інформації, що совєтські емісари стараються здобути впливи серед еміґрантів балюджі та що при помочі совєтських емісарів вони переводять організацію своєї підпільної системи на теренах, заселених ними в обидвох країнах та школять свої організаційні й бойові кадри. Книжка Гаррісона потверджує це і подає докладніші, провірені автором дані. З тих даних виходить, що балюджі не лише наладнали орґанізаційний зв'язок в оселях, замешканих їхніми земляками в Ірані та в Пакістані, але й зуміли створити та вишколити основну бойову кадру, готову до виступу. Їхні основні бойові відділи нараховують коло 7,500 людей. Продовж декількох тижнів вони можуть додатково змобілізувати 15,000 до 20,000 добровольців. Добровольці також відбувають спорадичний вишкіл, але не розпоряджають тією зброєю, що її має до диспозиції їхня основна організація. Зброя походить із невідомих джерел, по всякій правдоподібності надходить совєтськими каналами.

В ІРЛЯНДІЇ відбувається остання фаза боротьби за створення нового уряду. Дві головні партії мають майже таку саму кількість голосів, але не мають більшости. Опозиція під проводом Ґаррета Фітцґеральда має декілька голосів більшости, як привладна партія Чарлза Оґі. Не зважаючи на це, прем'єр Оґі запевняє, що при голосуванні в новому парляменті він осягне більшість, бо безпартійні депутати підтримають його а не опозицію.

ЗІ СТОЛИЦІ БОЛІВІЇ Ля Паз надійшла інформація про нову спробу державного перевороту. Інформацію подав болівійський уряд, який потвердив, що поліція арештувала головнокомандуючого і шефа генерального штабу болівійських збройних сил. Обидва притримані генерали подали до публічного відома, що переворот не вдався тому, що деякі причасні до змови проговорилися, а інші далися перекупити державній владі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Запізно

Москва традиційно відома з того, що вона ніколи не перебирає в засобах. Проти всяких законів, людяне якесь потягнення, чи ні, вона ніколи не бере до уваги. Для неї важливо, щоб осягнути ціль. Заперечуючи на словах політичний макіявелізм, на ділі Москва його на кожному кроці притримується. І донедавна знову вона намагалася осягнути свої політичні цілі застрашуванням зброєю, а навіть збройним нападом, як у випадку Афганістану. Одначе совєтська зброя і спроби Москви застрашувати нею перестають діяти.

Протягом 70-их років Москва коштом нелюдських зусиль своїх підданих та великими матеріяльними коштами „догнала й перегнала" західній світ в кількості танків, гармат, вояків. Одначе це перестало викликувати бажані нею наслідки. Дзенкання совєтської зброї не викликує страху, погрози совєтських „вождів" породжують насмішки, а десятки тисяч танків, бойових возів, гармат і інших воєнних засобів стоять на границях і — ржавіють. Ще так недавно, бо минулої весни совєтські лідери, захоплені своєю власною збройною потугою думали диктувати світові, а в першу чергу Европі. З одного боку Москва й її сателіти в Варшавського бльоку, побрязкуючи зброєю, „пропонували" мир, а з другого боку міністер закордонних справ СССР Андрей Громико кидав громи у своєму виступі в Парижі, заявивши, що прийшов час поступитися совєтським вимогам, бо як ні, то...

І треба признати, що дехто у вільних країнах „дістав гусячу шкіру", але тільки дехто. Тобто здебільшого короткозорі тимчасові політичні діячі й ласа на сенсації преса. А поза тим ніхто не звернув особливої уваги на ті загрозливі накликування „зореносного Кремля". Події почали розвиватися у протилежному до московських плянів напрямі. Громико, п'яний з люті, кидав громи з трибуни в Парижі і загрожував Пакістанові зметенням з лиця землі; як же бо такий малий Пакістан може протиставитися такому могутньому Совєтському Союзові й допомагати афганським повстанцям, яких жменька і які є тільки недобитками, бо совєтські війська опанували терен і покорили населення? Але з того часу минув рік і афганські повстанці зросли на силах, і як подала міжнародна преса й інші засоби інформації, панують над 9 десятими афганської території, а совєтські відділи перебувають в укріплених таборах, з яких виходять тільки групами в повному узброєнні. А Пакістан щораз більше й щораз одвертіше допомагає афганському народові у його боротьбі з Москвою.

До того долучилися події в Польщі й взагалі поза залізною заслоною. 14-го липня починається з'їзд польської комуністичної партії. Очевидно, що Москва, як завжди в таких випадках, хоче диктувати польським „товаришам". Та серед них тільки невелика група хоче слухати Москви, а інші мають свою думку і по своєму хочуть поступати. Москва знов пробувала минулорічних маневрів шантажем, застрашуванням тощо. Але як перед тим, так і тепер нічого не виходить. Поляки підсміхаються і крок за кроком роблять своє. У Букарешті робітники вимагають подібних як у Польщі прав, на Мадярщині населення розбудовує культуру, економіку, взагалі своє життя поза контролею партії, у Львові тисячами продають відзнаки польської „Солідарности" на чорному ринкові. Вслід за тим, зростають вістки про хвилювання, ферменти, щораз голосніші вимоги людських умов в праці та в житті в СССР.

Роки тому, ще так недавно Кремль вислав би свої мілітарні гвардійські дивізії. Так було колись у Берліні, на Мадярщині, в Чехо-Словаччині. А тепер — запізно! Люди панцерних дивізій не бояться. Совєтська збройна сила перестала страшити. Але зате в Кремлі бояться висилати дивізії, бо не знають, як це закінчилося б. Кремлівські володарі добре знають, якою зброєю у руках народів є братання вояків з населенням і чим це кінчиться для влади, яка вояків висилає. А до того міжнародна ситуація, уклад сил у ній і найважливіше це виявлення, що „совєтський король голий", що за стіною його пропаганди відстала країна, яка не може на найкращому на нашій планеті чорноземі викормити своїх громадян, що не може як слід зодягнути їх, взути, побудувати їм приміщення. Понад 60 років пропаганди про краще завтра і постійні браки та недоліки сьогодні.

І це власне зумовлює сучасне „запізно", яке спеціяльно важливе у китайському випадку. На китайській границі мільйон совєтських вояків. Ще недавно було багато мови в світі про те, що вони готові грянути на Китай непереможним валом заліза й вогню. А тепер майже ніхто не говорить про це. Бо вчора совєтські вояки могли безкарно перейти границі Китаю. Власне тому совєтські ударні групи могли вдарити на китайців на річці Уссурі. Вони знали, що Китай мусить уступити. А сьогодні вже цілий світ знає, тільки совєтські громадяни ще не знають про американські обсерваційні станиці на терені Китаю вздовж совєтського кордону. А у відповідь на це з Москви посипалася громовиця слів. Не діл, а слів. Колись на Уссурі появилися червоногвардійці, сьогодні з Кремля тільки слова. Зброю вжити запізно і занадто небезпечно.

Володимир Душник

АМЕРИКА Й КИТАЙ — НОВІ НАДІЇ І НОВІ ТРУДНОЩІ

Майже десять років тому, в 1972 році, президент Ніксон, ціною втрати приязні Тайвану, відвідав червоний Китай, даючи початок непопулярному діялогові, що тепер, повільно але певно, перетворюється в американсько-китайський мілітарний союз.

У цьому і лежить суть офіційних відвідин державного секретаря Александра Гейга до Пекіну, де по трьох декадах ворожнечі між ЗСА і Китаєм, Америка дала згоду на доставу мілітарного узброєння для Китаю. Ген. Гейг заявив, що продаж узброєння — це є лише перша стадія ближчої співпраці між цими двома велетнями, але що і ЗСА скоро сподіваються ближчої всебічної координації з Китаєм у всіх ділянках співпраці й координації, зверненої проти Совєтського Союзу.

Рівночасно з угодою між Вашінгтоном і Пекіном, появилося урядове повідомлення про те, що від півтора року американський Уряд дістав дістав дозвіл від пекінського уряду втримувати електронічні підслухові станції в Китаї проти СССР, які колись мала Америка в Ірані за володіння шаха.

Крім мілітарної і економічної допомоги, Америка сподівається повної дипломатичної допомоги від Китаю у таких справах, як: протиставлення совєтським впливам у Камбоджі і Афганістані. Це означало б спільну підтримку афганських повстанців проти маріонеткового режиму в Кабулі та допомогу об'єднаному повстанському фронтові в Камбоджі проти режиму в Пгном Пенг, що його підтримують В'єтнам і Совєтський Союз.

У всіх цих підходах у творенні американсько-китайського союзу стоїть питання Тайвану та відношення до нього Уряду президента Регена.

В останньому році Уряд президента Картера побоювався, що Картер „продасть" Тайван Пекінові і тому в березні 1979 року Конгрес ухвалив т. зв. Акт про Відношення з Тайваном, у якому сказано, що „є ясні сподівання, що будучина Тайвану буде вирішена мирним способом....". Кандидуючи на президента ЗСА, Реген обіцяв, що він приверне Тайванові давній офіційний статус та доставить цій країні ряд бойових літаків типу „ФХ". Сьогодні ініціятива нового Уряду у Вашінгтоні викликала струбування та навіть паніку у Пекіні. Але покищо „нормалізація" проходить далі: мир панує у Формозькій затоці і напруження в Кореї притихло, а Пекін і Вашінгтон координують свої дії проти СССР. Китай здобуває американську технологію і дешевий капітал, який уможливлює поступове піднесення життєвого рівня китайського народу. Тайван також провадить дуже корисну торгівлю з Европою та китайським материком. Самий Китай стає третім з черги в Азії американським ринком збуту збіжжя, вовни тощо.

Якщо б Тайван у порозумінні з Вашінгтоном, почав певні мілітарні потягнення, що, однак, виглядає дуже малоправдоподібно — дотеперішній стан речей міг би нагло змінитися.

Не тільки Тайван, але й ряд не-комуністичних держав Південносхідної Азії, для яких червоний Китай, більше від СССР був загрозою за останні десятиріччя, є невдоволені політикою зближення поміж Пекіном і Вашінгтоном. Це держави — це Філіппіни, Таїлянд, Малязія, Сингапур та Індонезія. У поворотній дорозі з Китаю ген. Гейг відбув конференцію з міністрами закордонних справ цих країн у Манілі, де він з'ясував американську настанову протиставитися Совєтському Союзові в Азії, і де він також одержав одобрення цієї політики цього антикомуністичного союзу держав АСАН (Асоціяція Південноазійських Націй).

Одначе рішення президента Регена доставляти зброю для Китаю та й його і його Уряду погляди на сателітні країни, поглибили значно вже і так зимні відносини між Вашінгтоном і Москвою. Совєтський амбасадор Добринін вніс офіційний протест у Державному департаменті проти доставки американського узброєння Китаєві. Це рішення Регена, на думку американських спеціялістів, може приспішити дуже можливу совєтську інтервенцію у Польщі.

Ці ж самі спеціялісти заперечують начебто зближення між Америкою і Китаєм є тільки певного роду грою, щоб спонукати Москву „поводитися більш цивілізовано". Цю тезу підтвердили президент Реген і державний секретар Гейг, які кажуть, що дотеперішнє зближення поміж Америкою і Китаєм є одвертим протисовєтським альянсом.

Риск в цьому великий. Бо якщо совєтські провідники зрозуміють, що немає вигляду на переговори між Америкою і Совєтським Союзом в справі обмеження атомового озброєння, то вони будуть більш чим коли-небудь готові на мілітарний наїзд на Польщу, для „охорони їхніх життєвих інтересів".

Цього роду евентуальність передбачають у Вашінгтоні, а це напевно викличе ряд альтернатив, що їх безустанно перевіряючи та випробуючи, Уряд ЗСА має „на складі".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Чи є велика різниця між вашими уявленнями про еміграцію, коли ви були в Україні в порівнянні до того, що ви бачите тепер на власні очі?

ВІДПОВІДЬ: (продовження): Захист українських політв'язнів — святий обов'язок кожного українця, як на еміграції так і в Україні.

Знаючи, що з виявів солідарности починається широкий опозиційний рух, московський колоніяльний режим душив і душить усі прояви солідарности. Так, отець Романюк тільки за те і засуджений, що виступав на захист політв'язнів.

Але на еміграції московська мафія не може чинити репресій, тому і вдається до психологічних методів боротьби — пускає чутку, що захисні акції можуть пошкодити в'язням.

Я вже писав про це, але мушу знову вернутися до цієї теми, бо і в пресі і з трибуни і далі висловлюється фарисейська думка, що „захищати дисидентів треба обережно, щоб не завдати їм шкоди".

Якби ж ці мудрування могли почути самі політв'язні! Уявляєте, якими словами вони нагородили б таких „уболівальників"!

Чи є бодай один приклад на захист цієї думки?

Чи завдали шкоди захисні акції Л. Плющеві, чи П. Григоренкові, чи Н. Світличній, чи А. Сахарову, чи Е. Кузнецову, чи О. Гінзбургові, чи авторові цих рядків?

Чи є якісь факти, що захисні акції завдали шкоди М. Руденкові, В. Стусові, О. Тихому, О. Мешко, І. Огурцову, Ю. Шухевичу?

Навпаки, звільнення О. Мешко з психлікарні і виселення її на заслання, саме і пояснюється тим, що на її захист відбувся ряд акцій. Так само і звільнення М. Плахотнюка треба пояснити акціями на його захист з боку Міжнародної Амнестії, з боку Українських Лікарів Америки та виступами багатьох дисидентів.

Згідно з якою логікою могла виникнути ця потвора на своїм фарисейством думка?

Жидівська громада Вашінгтона щодня пікетує совєтське посольство. Ну то й що? Число звільнених з совєтських таборів жидів менше ніж число інших національностей? Аж ніяк.

Згідно з моїми спостереженнями, до тих, кого інтенсивно захищали на Заході, навіть табірна адміністрація ставилась з більшим респектом.

Як тоді пояснити появу серед еміграції такої ходячої „качки"?

Я вже писав, що така думка може бути навіяна: політичною наївністю, як і агентурою Москви. Але, очевидно, є ще одна причина: фарисейським піклуванням про дисидентів виправдати свою бездіяльність на ниві оборони українських політв'язнів.

Цей третій пункт аж ніяк не кращий від перших двох.

Той, хто вдається до таких „методів", очевидно, дуже невисокої думки про українську громаду, коли думає приспати її совість такими фарисейськими заявами. Чому серед жидів, або росіян ніхто не висловлює таких „братолюбних" думок? Чому саме серед українців дрібнодуха егоїстична байдужість до ближнього убирається в шати братолюбної чесноти?

І доки цей підленький егоїзм існуватиме серед нас і претендуватиме на повагу та визнання, доти наша доля цуратиметься нас. Бо „тільки той має право на свободу, хто йде щодня за неї в бій" (Гете).

Роман Ільницький

Про Ініціятивну Групу Українсько-Єврейського Товариства

Ініціятивна Група (ІГ) по створенню Українсько-Єврейського Товариства в Ню Йорку постала 18-го квітня ц.р., у день виступу Якова Сусленського з доповіддю в Ню Йорку. До її складу увійшли: Богдан Витвицький, Роман Ільницький (голова), Олександер Мотиль, мол., Ярослав Падох і Юрій Солтис. Вміжчасі до Ініціятивної Групи приступили ще 15 осіб з старшої, середньої і молодшої генерацій. ІГ створилася під впливом діяльности Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків в Єрусалимі, що постало 22-го січня ц.р. На його чолі стоїть енергійний і цілком відданий справі українсько-жидівської співпраці новий емігрант з України Яків Сусленський. Це Товариство нараховує тепер понад 100 членів, переважно інтелектуалістів: журналістів, письменників, поетів, літературознавців, істориків тощо.

З уваги на різні поголоски, які кружляють серед українців, тут треба наголосити, що Товариство Єврейсько-Українських Зв'язків — це не є урядова, а приватна ініціятива. Всякі інші інтерпретації постали правдоподібно на базі того, що ізраїльський консул в Чікаго запросив на відвідини до Ізраїля трьох українських діячів і покрив всі кошти, зв'язані з тією поїздкою. Для декого, хто поширював такі поголоски, додатковим аргументом було й те, що консул в Ню Йорку брав участь у розмовах з Головною Екзекутивою Українського Народного Союзу. Ці два жести зі сторони урядових кіл Ізраїля аж ніяк не дають підстави до твердження, що останні події на відтинку українсько-жидівських стосунків є виявом урядової політики Тель-Авіву. А все таки щось змінилось у настроях жидівського суспільства, коли воно в Америці і в Канаді так щиро прийняло Якова Сусленського з його місією жидівсько-українського відпруження. Пригадаємо, що ще кільканадцять років тому жидівська громада зустрічала подібну ініціятиву з українського боку цілком байдуже. Як відомо, ініціятива тоді виходила з Мюнхену, що був у тому часі центром українського життя. Треба припускати, що на зміну настроїв євреїв вплинули розчарування політикою Москви супроти Ізраїля і жидівської національної меншости в Совєтському Союзі. Та й справді, останнє двадцятиріччя московської політики довело понад всякий сумнів, що Ізраїль зможе спокійно жити і втішатися своєю незалежністю лише тоді, коли перестане існувати СССР. Іншими словами це означає, що інтереси Ізраїля і України збігаються, принаймні якщо йдеться про їхнє відношення до большевизму і до російського імперіялізму, а це найкраща база до відпруження і до співпраці.

Як вже сказано, поїздка Я. Сусленського до ЗСА і Канади на запрошення Українського Демократичного Руху мала повний успіх. Його слухали сотні українців і жидів. В таких містах як Чікаго, Філядельфія, Клівленд і Торонто його зустрічали офіційні представники жидівських організацій, а в Торонто прийняла його легіслятура провінції Онтаріо на своєму пленарному засіданні. Промовляли посли українського і жидівського походження.

В обличчі такого розвитку подій, українська сторона не може тримати себе в резерві, приглядатися збоку і залишатися пасивною, а навпаки — вона повинна стати не тільки партнером жидівської ініціятиви, а й її активним співтворцем. І саме з таких міркувань і в такій атмосфері постала Ініціятивна Група Українсько-Єврейського Товариства в Ню Йорку, розпочала свою діяльність і бажає поповнити свій склад новими людьми з тим розрахунком, щоб вже в ближчих тижнях виготовити статут, програму, скликати збори і вибрати на місце Ініціятивної Групи Управу УЄТовариства.

Ініціятори припускають, що також в інших містах, де був Я. Сусленський, постали подібні гурти осіб з подібними завданнями, і тому вони звертаються до них з пропозицією нав'язати контакти з Ню Йорком (листування спрямовувати на адресу Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вул., з допискою „для Ініціятивної Групи"). Справа в тому, що всім нам треба порозумітися і вже нині запляннувати створення Централі Українсько-Єврейського Товариства з одним статутом і однією програмою праці.

Щож досі зробила Ініціятивна Група? На своїх двох засіданнях вона обговорювала загальну ситуацію і аналізувала статут і програму діяльности Товариства Єврейсько - Українських Зв'язків в Єрусалимі. У 2-ій точці статуту написано: „Товариство є сіоністською організацією, діє в суворій відповідальності до законів Ізраїля і не може вдаватися до дій, несумісних з інтересами єврейського народу, сіонізму та Ізраїля". Звичайно — це правильно, бо це дає й українському партнерові нагоду внести в його статут принцип абсолютної вірности ідеї самостійної української держави і боротьби за її здійснення. Такі програмові позиції є найкращою запорукою того, що

(Продовження на ст. 3)

З НОВИХ ВИДАНЬ

Володимир Барагура

Збірка казок—дарунок дітям від ОПЛДМ з нагоди „Року дитини"

„Казка дітям"—Народні казки дітям у Році Дитини (1979). *Видання Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, Торонто, Канада.* 1981.

Запланована ОПЛДМ з нагоди „Року Дитини" ще в 1979 році видана щойно в 1981 році збірка, п.з. „Казка Дітям" є переконливим прикладом правильности приповідки „Краще пізно як ніколи". „Рік Дитини" не можна обмежувати до якогось окресленого календарного, бо кожний рік є „Роком Дитини" і піклування фізичним та духовим ростом дитини мусить тривати безперебійно. Добра книжка завжди виконає свою виховну ролю незалежно від того, коли вона видана.

Збірку „Казка Дітям" треба зарахувати до т. зв. „вибагливих, розкішних чи люксусових видань" як форматом (11х9 цалів) і якістю паперу, так і мистецьким оформленням—повнокольоровою обкладинка Михайла Михалевича і десять текстових повнокольорових ілюстрацій мистців: Марти Гулей-Легецкіс, Софії Лади, Андрія Мадая, Яреми Козака і Михайла Михалевича.

Треба підкреслити, що мистці виконали ілюстрації безкоштовно, за що їм видавництво склало подяку на чоловій сторінці видання.

Збірку впорядкувала редакційна колегія в складі: Ніна Мудрик-Мриц, д-р Олександра Копач і Світлана Кузьменко; мовну редакцію зробив Іван Манастирський.

(Продовження на ст. 3)

Петро Одарченко

СПІВЕЦЬ СРІБНОЇ ЗЕМЛІ

(І)

(Нове видання творів Василя Ґренджі-Донського)

Карпатська Україно, рідна,
найкраща квітко ти моя,
я вірю: будеш ти свобідна
і будем разом — ти і я.

Мені без тебе жити годі,
Я лиш одній тобі співав,
живу думками у народі,
якому серце я віддав.

Видатний поет Карпатської України Василь Ґренджа-Донський, „батько відродження українського Закарпаття" (за висловом проф. Богдана Романенчука), нарешті, діждався нового видання своїх поетичних творів. У виданні Вашінгтонського відділу Карпатського Союзу цього року вийшов у світ перший 456-сторінковий том творів Василя Ґренджі-Донського. Цей том охоплює поетичні твори, які зібрала і впорядкувала дочка поета Зірка Ґренджа-Донська. Книжку видано в дуже гарній оправі зі золотим тисненням, з рельєфним зображенням на політурці гуцула з трембітою. Мистецьке оформлення книжки належить М. Михалевичу. Книжка прикрашена портретами автора, фотокопіями автографів, власних малюнків автора, титульних сторінок перших видань поетичних збірок, віньєтками тощо.

Особливої уваги заслуговує грунтовна вступна стаття проф. Б. Романенчука про життя й творчість Василя Ґренджі-Донського.

У статті подано головні біографічні відомості про Василя Ґренджу-Донського, визначного закарпатського поета, прозаїка, драматурга, фольклориста, журналіста і редактора. Народився він 23-го квітня 1897 року в селі Воловому на Мараморощині (тепер Міжгір'я) в селянській родині. Скінчив торговельну школу. Був мобілізований на війну. В 1915 році його тяжко поранено в груди і він два роки лікувався у Будапешті. 1921 року повернувся на Закарпаття і став працювати в банку в Ужгороді. Одночасно брав діяльну участь у Товаристві „Просвіта". З 1923 року „Просвіта" почала видавати журнал „Пчілка", в якому були надруковані й перші поезії В. Ґренджі-Донського. В розвитку національної свідомости молодого поета велику ролю відіграв відомий український поет-модерніст Василь Пачовський. З передмовою В. Пачовського 1923 року вийшла в світ перша збірка поезій Ґренджі-Донського „Квіти з терньом". 1923 року видано й другу збірку поезій „Золоті Ключі". 1924 р. вийшла в світ третя збірка „Шляхом терновим". За вірш „Розділили Україну" чеська влада засудила поета на три місяці в'язниці. 1926 року Ґренджа-Донський видав ще одну збірку віршів „Тобі, рідний краю". Того ж самого року видано й першу збірку прози В. Ґренджі-Донського „Оповідання з Карпатських полонин". Друге видання вийшло через два роки в Харкові. 1927 року В. Ґренджа-Донський почав видавати перший на Закарпатті літературно-громадський журнал „Наша земля". Журнал був спрямований проти москофілів, мадярофілів та чехофілів і стояв на національно-соборницьких позиціях, стверджуючи, що населення Закарпаття не належить ні до росіян, ні до чехів, ні до мадярів, а що воно становить навід'ємну частину великого українського народу. 1928 року вийшов збірник оповідань В. Ґренджі-Донського „Покрив туман співучі ріки". Тема цих оповідань — боротьба закарпатської Гуцульщини з румунськими окупантами. 1936 року у Львові видано повість „Ілько Липей, карпатський розбійник", а 1937 року в Ужгороді опубліковано історичну повість Ґренджі-Донського „Петро Петрович".

У 1938-39 роках — в період короткого існування Карпатської України — В. Ґренджа-Донський був редактором щоденника „Нова Свобода". Коли з дозволу Гітлера мадяри напали на Карпатську Україну, В. Ґренджу-Донського разом із багатьма українськими патріотами заарештовано і ув'язнено в концентраційному таборі Варюлапоші. Після 1939 року його було звільнено із ув'язнення і він осілися в Братиславі, де прожив решту свого життя. 1945 року його примусили написати кілька віршів, в яких він вітав визволителів, які повалили Гітлерівську тюрму. Але в 50-их роках його проголосили „ворогом народу", „буржуазним націоналістом". Коли в СССР настала коротка хрущовська „відлига", у Пряшеві 1964 року вийшла в світ книжка вибраних творів „Шляхом терновим" з передмовою М. Мольнара. 1969 року вийшла збірка вибраний віршів „Місячні груні", тут же уміщено автобіографію письменника, написану ще 1928 року.

Помер В. Ґренджа-Донський у Братиславі 25-го листопада 1974 року.

Професор Б. Романенчук у своїй статті аналізує основні мотиви поетичної творчости В. Ґренджі-Донського, а також його прози і підкреслює, що Василь Ґренджа-Донський „був щирим українським патріотом, який гаряче любив свій поневолений народ і працював для нього, скільки було в нього сил і можливостей, віддав йому всю свою поетичну творчість, якою дуже причинився до пробудження національної свідомости Закарпаття". Для підкреслення соборницької ідеї Ґренджа додав до родинного прізвища слово „Донський", щоб цим підкреслити, що територія України сягає від Карпат аж до Дону.

Вступна стаття закінчується короткою бібліографією, з якої ми довідуємося, що про В. Ґренджу-Донського писали О. Бабій, Є. Маланюк, М. Мольнар, А. Штефан та інші, зокрема О. Мишанич у „Вітчизні" (1964). У Бібліографії згадується й ненадрукована праця дочки письменника З. Ґренджі-Донської „Співець карпатських полонин". Дуже бажано, щоб цей рукопис (машинопис) був надрукований.

Подамо тепер короткий огляд поезій, вміщених у першому томі. Перший том має дев'ять розділів. Перші чотири розділи охоплюють збірки поезій, надрукованої у період 1923-1928 років. Цей передрук зроблено без усяких змін, із додержанням правопису оригінальних збірок.

(Продовження буде)

Збірка казок...

(Продовження зі стор. 2)

У збірці п'ять казок, хоч одна з них „Кирило Кожум'яка" це переказ. З прізвищем героя мовний редактор мав, мабуть, деякий клопіт, бо словник Голоскевича і Рудницького подають назву „кожОм'яка", підсовєтські „кожУм'яка". Словник Андрусишина подає „кожОм'яка" і „кожЕм'яка". І будь тут мудрий...

Шкода, що впорядники збірки взяли не оригінальний текст цього історичного переказу з довоєнних його видань, а покористувалися його підсовєтською версією, в якій редактор-цензор дбайливо усунув у кінцевій сцені всі релігійні моменти, залишивши тільку згадку „а тут дзвони дзвонять", тоді коли в довоєнних версіях ця сцена зображала, як люд навколішках молиться до Бога дати Кожу(-о, -е,) м'яці перемогу над змієм.

Андрій Мадай вибрав невідповідний момент до зілюстрування — замість зобразити основний елемент переказу, двобій на життя і смерть його героя, як представника й уособлення добра, правди й волі зі змієм, що персоніффікує зло, неправду і поневолення, маляр дав картину князівни, яка випускає голуба, що радше нагадує епізод „Плач Ярославни" зі „Слова о полку"... Модерністичний стиль ілюстрації відбігає від духа часу княжої України. Тут потрібна історично вірна, реалістична ілюстрація.

У казці „Три персні", подія якої відбувається, мабуть, на Гуцульщині, на що вказували б такі слова, як „легінь", „газда", „банувати", добро було б заступити говіркові слова та вислови („бо-м" замість „бо я", „банувати", „сиділи на шанцях") літературними або дати до них пояснення. Так само варто було пояснити і в інших казках такі слова і фрази, як „гарувати", „липове клиння", „раків годувати", „жити як каганець без лою", „рундук", „берлин", „черінь", „у грубі топилося", „мички миче", „леміш", „горно", „ступа". Практика показує, що не тільки літи, але й батькі та вчителі, зокрема молодшого віку, не розуміють значення рідкісних слів, висловів, приповідок.

Казка „Як Бог ділив літа" робить враження, що теж перейшла підсовєтську редакцію-цензуру. Бог чомусь живе в шатрі (?) і зображений надто реалістично, а навіть грубо, легковажно, глумливо, рубашно, сказати б „карикатурно" наприклад: „Бог додумався"..., „Зі мною ніякої торгівлі немає"! Я тебе покликав не на ярмарок! Дістав своїх тридцять літ і забирайся!", „Дістав своє і йди!". Або Бог пригрожує мавпі так: „Мовчи, сяка-така! Я тобі покажу! — і показав їй двері".

З чоловіком Бог теж не церемониться: „Що ти, чоловіче, ярмаркуєш? Ану, забирайся звідси так, щоб і твого духу не було!". Накінець „Бог постояв і ще вслід йому кинув: „Як собі постелиш, так і будеш спати!"

Інші казки („Три персні", „Царівна-жаба", „Як Василина до баби Яги за вогнем ходила" та переказ „Кирило Кожум'яка") — виховно вартісні.

Закінчується казка велемудрою сентенцією, яка вказує на злобу і злорадість Творця, що є неспівзвучні з Божою природою: „Ось як Бог посміявся з чоловіка!". Бога поведінка нагадує поведінку солдата, караула, чи каґебіста.

Про Ініціятивну Групу...

(Продовження зі стор. 2)

українсько-жидівські зв'язки спиратимуться на твердій базі політичного принципіялізму обидвох партнерів.

А все ж Ініціятивна Група не складатиме свій статут на засаді паралельности до статуту Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків. Вона бажає зредаґувати його так, щоб можно було співпрацювати з різними жидівськими групами (сіоністськими і не-сіоністськими), з організаціями науковими, культурними і особливо такими, які діють на американському континенті і (ще до[illegible]дніше) в ЗСА. Живучи в [illegible] самій країні і в тих самих політичних, соціяльних і культурних обставинах, — між нами і жидівською спільнот[illegible]ю в Америці, — враховуючи тут й найновіших імігрантів з СССР, — знайдеться багато спільних інтересів у окремих містах і в столиці країни, у Вашінґтоні.

Яків Сусленський, перебуваючи між нами, цілком виправдано наголошував, що його Товариство хоче співпрацювати з усіма українцями, всіх політичних напрямків. Ми не заперечували, а навпаки, заохочували його до такого широкого організаційного і політичного підходу. Це стосується й нашої української сторони: нам треба співпрацювати з жидами різних політичних поглядів, з різними їхніми організаціями і навіть з поодинокими особами, як тільки вони мають щось вагомого і значущого внести до цієї великої справи.

В Програмі Товариства Єврейсько - Українських Зв'язків в розділі „Основні цілі Товариства", між іншим, сказано: що Т-во допомагатиме „євреям України у їхній боротьбі за свої національні інтереси і право на репатріяцію до Ізраїля".

ІГ вітає таку постановку справи, а зі своєї сторони боротиметься за всі людські і національні права жидівської меншости в Україні, включно з її правом залишатися або виїжджати з України.

З особливим інтересом українці вітають ще й такі програмові постуляти (цитую): „боротьба проти дезінформації та наклепів спрямованих до підтримування і роздмухування національної незлагоди й ворожнечі між євреями та українцями" і „Роз'яснювальна праця, спрямована до усунення взаємних упереджень і пересудів".

Згадаємо, що українська сторона вже зробила заходи, щоб ще в цьому році появилося спеціяльне число журналу „Сучасність", присвячене українсько-жидівським справам. А проф. Тарас Гунчак (незалежно від ІГ) поробив вже поважну підготовчу працю по скликанню спеціяльної Українсько-Єврейської Наукової Конференції з участю в ній понад 50 учених з обидвох сторін. Вона відбудеться в Гарвардському університеті.

Гуцули відбули з'їзд на „Верховині"

Українське Світове Об'єднання Гуцулів (УСОГ) відбуло III Всегуцульський з'їзд 23-го і 24-го травня ц.р. на Верховині в Ґлен Спей, Н.Й. 23-го травня в 12-ій год. вполудне відбулося відкриття виставки гуцульського мистецтва Евдокії Сороханюк, родом із Жабя. Вона виставила килими, верети, вишивані сорочки, запаски, мініятюрне кросно для виробу килимів, альбом гуцульських вишивок і інші речі. Микола Павлюк з Яремча виставив постоли й табівку.

В год. 3.20 у великій залі затрембітали трембіти і голова УСОГ Михайло Бельмеґа відкрив з'їзд. Місцевий парох о. Богдан Скаськів провів молитву і започаткував „Христос Воскрес", що його всі присутні відспівали тричі. До президії з'їзду вибрані: голова — д-р С. Федюк; заступник — І.Гаврилюк, секретар — Д.Федорійчук. Вставанням із місць і хвилиною мовчанки вшановано героїв-гуцулів і померлих членів.

Проф. д-р В.Лев привітав з'їзд від Наукового Товариства ім. Т.Шевченка і комісії Реґіональних Дослідів, прочитав доповідь про значення й завдання реґіональних комітетів та закликав, щоб до великого ювілею 1000-річчя християнства в Україні появилися реґіональні збірники з усіх наших земель, як свідоцтво історичної правди, як пам'ятник слави наших предків, як жив, працював і боровся український нарід за право бути господарем на своїй землі.

До Номінаційної комісії вибрані: Ю.Гудимяк, А.Опарик, Ст. Стефурак, М.Бельмеґа, Ст. Бойчук, Д.Ткачук, до Верифікаційної — В.Петришин, В.Слободян, М.Луців; до Резолюційної комісії — І.Дурбак, ред. І.Смолій, д-р В.Верґан, Панчак і Драганчук.

В.Петришин, секретарка УСОГ, прочитала протокол II Гуцульського з'їзду в 1978 році, що його прийнято. Голова УСОГ М. Бельмеґ звітував за три роки діяльности. 27-28-го травня 1980 року відбувся гуцульський храм на Союзівці, відбулися чотири конференції у справі об'єднання усіх гуцульських товариств, одначе до об'єднання не дійшло. Запрошені на з'їзд представники опозиції не прибули.

Справа видання гуцульського ілюстрованого збірника не поступила вперід.

Секретарка В.Петришин звітувала, що одержала 25 листів, вислала 32 листи, з них чотири до СКВУ. Касир С.Ґорганюк подав, що прихід за три роки був 11,436,20 дол., розхід 6,973,06 дол., сальдо 4,154,62 дол. Організаційний референт В. Слободян звітував про спроби об'єднання.

Пресовий референт інж. Р.Верґун, що заступав також секретарку, підготовив два гуцульські храми. Подякував усім, що віддали останню прислугу його покійній матері. Д-р С.Федюк і А.Опарик звітували за Т-во „Гуцульщина" в Ню Йорку; Ю.Гудимяк — за осередком ім. Ол.Довбуша в Баффало; С.Бойчук за осередок ім. М. Черемшини в Торонто, що має 26 членів.

Голова Т-ва „Черемош" у Філядельфії Д.Ткачук звітував, що 130 членів працюють успішно, створили гуцульський танцювальний ансамбль „Черемош", що відбув 20 виступів у великих фестивалях, українських і американських. Відбуто двоє зборів, 27 засідань управи, три сходини членів, три новорічні забави. Прибув 81 лист, вислано 557 листів і запрошень. Вплачено до УСОГ 2,000 дол.; створено Допомоговий Фонд ім. О.Довбуша, щоб давати стипендії для гуцульської молоді. „Черемош" є за об'єднанням усіх гуцульських патріотичних товариств у вільному світі. Від Контрольної комісії І.Гаврилюк ствердив, що всі книги в порядку і поставив внесення уділити абсолюторію уступаючій управі.

В дискусії промовляли: В. Петришин, Д.Ткачук, Р.Верґун, М.Луців, Варварук, Опарик, д-р С.Федюк, М.Бельмеґа, В.Слободян та інші. Промовці підкреслювали брак молоді в гуцульських осередках, брак повідомлень у пресі.

З'їзд одноголосно ухвалив абсолюторію уступаючій управі УСОГ.

У 7.35 год. вечора голова М.Бельмеґа відкрив бенкет промовою. Молитву провів о. Б.Скаськів, всі відспівали тричі „Христос Воскрес". Господар бенкету Д.Ткачук запросив почесних гостей до головного стола. Секретарка В.Петришин прочитала письмові привіти — від Блаженнішого Патріярха Йосифа, Владики Ісидора Борецького, Владики Платона Корнеляка, патрона УСОГ, Гуцульського Т-ва у Великій Британії, НТШ і Комісії Реґіональних Дослідів, ред. Л.Бурачинської, Центрального Комітета Станиславівщини, Відділу УККА в Ню Йорку, Крайових Управ Братства Дивізійників у Канаді й ЗСА, Д.Ткачука, (і чек на 25 дол), Оксани Ткачук (і чек на 20 дол. — дар для УСОГ), від Українського Американського Товариства в Дейтон Біч на Флоріді.

Устні привіти зложили: місцевий парох о. Б.Скасків, д-р М.Снігурович, заступник урядуючого голови Екзекутиви УККА, інж. Р.Верґун; І.Олексин, голова Українського Братського Союзу.

Валентин Мороз, оваційно привітаний, поділився своїми споминами про Гуцульщину. Він підкреслив, що всі реґіональні комітети мають почесне завдання: зберігати українську духовість, скріпляти й відновляти наші традиції, звичаї. Виростають у чужому оточенні діти й внуки, треба їх виховувати в українському дусі. Тепер є намагання вишукувати „коріння", і власне це роблять реґіоналісти. Реґіональні об'єднання гуцулів, бойків, лемків, волиняків і ін. творять багату мистецьку, національну мозаїку, збагачують нашу культуру й мистецтво. Це доказ нашої живучости, коли зберігаємо наші традиції, надбання, звичаї, спадщину наших предків... Місія України-це ідея націоналізму. Буковинський гуцул, Володимир Івасюк, став мучеником за Україну. Кров Івасюка кличе нас до відплати. Довгими оплесками нагородили присутні В.Мороза, а Д.Ткачук подякував йому.

Після вечері у великій залі відбулися мистецькі виступи гуцульського танцювального ансамблю „Черемош" під мистецьким керівництвом Е.Сороханюк: гуцульські пісні — коломийки й танці: „Гуцулка", „Аркан" „Гайдук", „Коломийка", „Голубка" й інші. Юра Голіней гарно відтанцював „Чумака". Заповідав М. Луців. За прекрасне виконання присутні нагородили їх довготривалими оплесками. Співачка з Торонто Ḩеоніля Пашковська проспівала при власному супроводі на ґітарі три пісні: „Ой, гори ви мої", „Ой, вже вечір вечоріє" і „Марічку". Вона виконала кожну пісню по-мистецькому.

До танців приграваіи гуцульські музики з Баффало й Філядельфії під орудою Сороханюка.

Після цього відбулася забава, якою проводив Ю.Гудимяк, приграваіа оркестра Н.Гірняка. В 12 год. проголошено вибір Княгині Гуцульщини, що нею стала Маруся Голіней, її дружками: Людмила Трутяк і Ольга Ковальчук.

У неділю, 24 травня о. Б. Скасків відправив в 10-ій год. Службу Божу в наміренні гуцульського з'їзду, виголосив відповідну проповідь, відправив панахиду за героїв-гуцулів і померлих членів УСОГ.

В 12 год. продовжувався з'їзд. За Верифікаційну комісію звітував В.Слободян. На з'їзді було 89 осіб, управнених до голосування 77 осіб. Голова Номінаційної комісії Ю.Гудимяк прочитав листу кандидатів до нової управи УСОГ. Голова — Дмитро Ткачук (Філядельфія); перший заступник голови — С.Трутяк (Торонто); другий заступник голови — М.Луців; (Ф) третій заст. голови — А.Опарик (Ню Йорк); секретар — Д.Федорійчук (Ф.), касир: І.Гаврилюк (Ф.), організаційний референт — З.Лукіянович (Ф), зв'язковий з науковими товариствами — д-р С.Федюк, (Н.Й.), культ.-освіт. реф. Е. Сороханюк (Ф.), вільні члени: В.Петришин і В.Слободян. Контрольна комісія: М.Бельмеґа (Баффало); А. Вербицька (Чікаго), М.Мочерняк. Товариський суд: голова — інж. Р.Ґеник-Березовський (Торонто); С.Стефурак і С.Костик. З'їзд вибрав їх одноголосно.

Голова Резолюційної комісії І.Дурбак прочитав проєкт резолюцій.

Резолюції прийнято одноголосно. М.Бельмеґа прочитав привіт Конференції гуцульських товариств та проєкт об'єднання, але через неприсутність членів конференції цієї справи не дискутовано.

Нововибраний голова Д. Ткачук подякував за вибір і довір'я. Нова Управа УСОГ докладе всіх зусиль, щоб довести до об'єднання в УСОГ усіх гуцульських товариств та довести до кінця видання ілюстрованого збірника про Гуцульщину.

Піснею „Не пора" закінчено III Всегуцульський з'їзд. На з'їзд прибули гуцули з Філядельфії, Джерзі Ситі, Пассейку, Ню Йорку, Вірджінії, Трою, Рочестеру, Баффало, Пітсбурґу, Чікаго, Міннеаполісу, з Канади (Торонто), Гамилтону, Едмонтону, Калґари, Саскатуну.

Н.Н.

Хаос...

(Продовження зі стор. 1)

створює пригожі можливості до ведення підпільної боротьби. Також останньо комуністична Тудег партія почала проявляти жвавішу діяльність. Заінтересовані міжнародні кола звернули увагу на становище Москви. Москва має сконцентровані військові частини на іранській границі, а крім цього, її аґентура допомагає в організації збройних сил азербайджанців, які заселюють частину Ірану на його північному сході. Зразу після закінчення Другої світової війни під впливом Москви на тих теренах була проголошена совєтська автономна держава, одначе, на категоричну вимогу президента Гаррі Трумана, совєтські війська звільнили її, а азербайджанські збройні сили не могли протиставитися іранським військовим частинам. З доручення покійного шаха іранські військові частини після окупації тих теренів перевели масові екзекуції проти всіх, що були причасні до проголошення тієї автономної держави.

Це й було причиною остороги державного секретаря Гейґа під адресою Москви, щоб вона не важилася встрявати у внутрішні справи Ірану. Секретар Гейґ сказав: „Важливо, щоб події в Ірані проходили без ніякого встрявання зі-зовні. Це є нашою американською політикою і це так залишається". Міжнародні коментатори звернули увагу на ту заяву Гейґа й наголошують її особливу актуальність. Росія завжди мала агресивні пляни супроти Ірану, а теперішній хаос і внутрішне ослаблення тієї країни можуть бути для неї великою заохотою до збройної інтервенції під претекстом „подавання братньої помочі азербайджанським братам".

В ТРЕТЮ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п. ВАСИЛЯ ГУСАРА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в СУБОТУ, 11 ЛИПНЯ 1981 о год. 8-ій ранку
в ЦЕРКВІ СВ. ЙОСАФАТА в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:

дружина — СТЕЛА
син — РОБЕРТ з дружиною ПАТРИЦІЄЮ і дітьми ДЖЕННЕФЕРОМ, АНДРІЄМ І КРИСТОФЕРОМ
донька — КАРОЛИНА з мужем ДЖЕРАЛДОМ КРИК
ближча і дальша родина в Америці і краю

У П'ЯТНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДОНІ І СЕТРИ

бл. п. ЛЯРИСИ ГАРКАЧ

яка припадає 28-го червня, вшановуємо її пам'ять.

У ПАМ'ЯТЬ НАЙДОРОЖЧА ЛІЛЮ!

Хвилина радости мені!

Приснилось мені, що я і Ти
Стояли на ріці — на грубому леді,
Відвернулась Ти від мене,
Ніби ховзатись пішла.

Я дивлюсь за Тобою вслід,
Як нараз під ногами
Тріснув Тобі лід.

Я з жаху кричала, Пілю!
Вертайся, дарма
Ти зникла, під кригу пішла.
Моя розпука! думала я,
Під воду піду
Може Тебе віднайду
Твій голос почула —
Руки ратунку простягла.
Твої теплі руки
Під кригою знайшла.
Втягнути на беріг Тобі помогла.
Сльози радощів, в обійми Тебе пригортала
Слова радости, прямо я кричала
Доню! Я Тебе віднайшла!

Я така рада, що Тебе не згубила
Та тоді з радости — я пробудилась.
З обличчя сльозу обтирала.

Хвилева радість — сонна мара
Я з дійсністю злучилась
Що Тебе між живими
Таки вже нема.

МАМА

В смутку згадують:
ПЕТРО І МАРІЯ — батьки
НУСЯ, ОДАРКА — сестри
МІРКО — брат

Червень, 1981

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ
нашого великого смутку і болю по втраті
НАЙДОРОЖЧОЇ МАМИ

бл. п. ОЛЬГИ ЗАЯЦЬ зі СУЩИНСЬКИХ

складаю $ 100.00 — на будову Української Католицької Церкви в Люрді

ОЛЯ ПЕЛ — донька

В ДВАНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ
Дорогого

Синочка ПЕТРУСЯ

12 РОКІВ МИНУЛО, ЯК НЕМА
ЛИШ У МРІЯХ ОДНІ СЛОВА.

Мамо, я вернусь на День Батька
Мати стіл застеляє
Синочка Петруся виглядає.

Здається недавно
Струнний військовик
До столу сідав.

Не чую слів Твоїх Синку
Замовкло все мов німе
І без Тебе сад не цвіте.

О там під горою військовики ідуть,
Мої очі заплакані Тебе
Синку не знайдуть.

Як тяжко, як сумно без кінця,
Синку Петрусю Ти живеш,
В наших серцях назавжди.

Паніматка МАРІЯ ГУСАР

В глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що в неділю, 28-го червня 1981 р., ненадійно, упокоївся в Бозі, на 61 р. життя наш Найдорожчий Чоловік, Тато і Дідо

бл. п. ЯКІВ ПАЧОВСЬКИЙ

нар. в Україні

ПАНАХИДА — у вівторок, 30-го червня 1981 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН — в середу, 1-го липня 1981 р. з того ж похоронного заведення о год. 9-ій рано до церкви св. Володимира, а опісля на цвинтар Овкленд.

Горем прибиті:

дружина — КЛЯВДІЯ
син — ІГОР з дружиною ОЛЬГОЮ і дітьми ТАМАРОЮ й ЕВГЕНОМ
син — РОСТИСЛАВ з дружиною ГЕЛЬҐОЮ і дітьми ХРИСТИНОЮ й ІНҐРІД
дочка — НІНА
та ближча і дальша Родина

Ділимось сумною вісткою з Друзями, Земляками і Знайомими, що 29-го червня 1981 р., нагло, на 58 році життя, відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО та ШВАҐЕР

бл. п. ЮРІЙ ДИЧОК

ПАНАХИДИ — за спокій душі відбудуться у похоронному заведенні Кардинала, у вівторок 30-го червня й у середу 1-го липня 1981 р., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ будуть відслужені в четвер, 2-го липня в церкві св. Дмитрія о год. 9-ій рано, а опісля тіло Покійного буде перевезене на цвинтар Парклови.

Горем прибиті:

УЛЯНА — дружина
ІРКА — дочка
ЗЕНЬО і МИРОН — сини
ЗЕНОВІЙ і СТЕФАНІЯ ТУЗИ — вуйки
ІВАН ДИЧОК з родиною — кузен
ІРИНА і РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ з родиною — шваґри
БОГДАН і ЛІЛЯ КУССИЙ з родиною — шваґри
РОМА і АСКОЛЬД ГАНКІВСЬКІ — шваґри
та ближча і дальша родина в Канаді й Україні

Замість квітів просимо складати пожертви на будівельний Фонд Школи і Старечого Дому при церкві св. Дмитрія.

В ДВАДЦЯТЬ П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п. Д-ра БОГДАНА ЧЕХУТА

кол. ветеринарного лікаря в Судовій Вишні і Другого Січового Діда славного Пластового Куреня „Червона Калина"

будуть відправлені 8-го липня 1981 року

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в СЛІДУЮЧИХ ЦЕРКВАХ:

св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., о год. 8-ій ранку;
в храмі свв. Володимира й Ольги в Чікаґо, Ілл., о год. 7:30 ранку;
в церкві оо. Василіян Missiones Apostoles, Арґентина;
в церкві св. о. Миколая в Ґрейт Медовс, Н. Дж.

Про молитви прохають —

ДРУЖИНА, ДІТИ І ВНУКИ

ЯКЩО ХТОСЬ МАЄ банкове конто чи то для ощаджування, чи то для виписування чеків, треба таке конто вживати, щоб воно було активне. В іншому разі може статися така річ: коли гроші здепоновані в банку і їх ніхто не рухає довший період часу, наприклад, один рік або довше, або коли банк втратив зв'язок з клієнтом, банк може вважати, що тієї особи або нема, або вона в інший спосіб не чинна, і розпочати „плату за обслугу", яка поступово вибере весь капітал. Про це попереджує Федеральна корпорація забезпечень банкових конт.

Авторський вечір О. Михайлова в ЛМК

Дуже приємну несподіванку українській громаді зробила книжка О. Михайлова „Лісовичі", видання Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Ця „Хроніка галицького приходства", як її назвав автор, дістала дуже прихильні рецензії д-ра Луки Луціва п.з. „Чи новий письменник?" надрукованій у „Свободі", і д-ра Григора Лужницького рецензія в Америці. Вони підкреслюють доцільність таких мемуарів із нашого минулого, особливо з життя священичих родин на селі, описи празників, відпустин, сходин з різних нагод, вакаційних часів, коли приїжджали з усіх-усюдів більш чи менш знайомі гості і часто до обіду сідало щоденно 20-30 осіб. Цю книжку читається „одним духом", бо вона переносить читача в минуле, в якому багато з нас пережило ті часи і обставини.

О. Михайлів народився у Львові 19-го листопада 1912 року і там закінчив Академічну гімназію. Економічні навчання закінчив в Женеві, Швайцарії. Змолоду був кілька разів заарештований польською владою. Працював спочатку в українській кооперації й львівському Промбанку, потім, на еміграції, ревізором в німецьких, австрійських й американських фірмах. Він, так сказати б, вів подвійне життя — одночасно працював як український журналіст, редагуючи „Українську Трибуну" в Мюнхені і „Вільну думку" в Сіднеї, та дописував до української преси в усіх країнах вільного світу.

Авторський вечір О. Михайлова відбувся 29-го травня цього року. Добірна публіка виповнила залю ЛМ Клюбу. Слово про автора виголосила Віра Левицька-Кліш, довголітня знайома автора і його дружини ще з Австралії. У першій частині своєї доповіді вона познайомила слухачів з життєписом автора, в другій частині подала характеристику книжки „Лісовичі", провівши аналогію з „Романом-рікою" французького автора Жоржа Дюамеля „Хроніка Паскіє". Обидві книжки представляють родину не в ідеалістичнім світлі, а радше в реалістичнім із домішкою легкої іронії. На закінчення Віра Кліш висловила думку, що читачеві, який вже знуджений нашою часто романтично-виховною літературою, приємно для зміни прочитати твір типу „Лісовичі", де О. Михайлів описав життя на приходстві таким, як воно часто бувало, бо не на всіх приходствах текли ріки з „молоком і медом." Автор поділив книжку на чотири пори року: зима, весна, літо, осінь.

Після доповіді мгр Мар-Зєлик прочитала уривок з циклу „Зима" — „В церкві правиться"; з циклу „Весна" — „Гості на приходстві". Артист Степан Крижанівський прочитав уривок із циклу „Весна" — „Голивуд в Лисовичах" та з циклу „Літо" — „У містечку — баль".

Сам автор читав хроніку-спогад з війни німців з совєтами 22-го червня 1941 року, ще ненадруковану. Відома співачка Христина Карпевич при власному акомпаньяменті проспівала давні пісні, які співали в тих часах на прийнятях з усяких нагод чи під час празнику: „В гаю зеленім враз зі мнов' „Ой під гаєм, гаєм", „Як ніч мя покриє", пригадавши нам давні, як кажеться, добрі часи, які вже ніколи не повернуться, хіба в спогадах.

Віримо, що ця перша книжка нашого письменника започаткує дальшу серію, на яку нетерпляче чекають читачі.

Закінчив цей милий і цікавий вечір ред. Володимир Барагура дуже дотепною гуморескою абсольвента гімназії: „Палиця, капелюх і пташок"

Ольга Соневицька

НАПЛИВ НА ФЛОРИДУ нелегальних чорних втікачів, громадян острівної держави Гаїті, не припиняється, і офіційні американські чинники часом не знають, що з ними робити. Тепер там є група гаїтян, яких Служба Іміграції і Натуралізації хотіла депортувати назад на їхню батьківщину, але цьому на перешкоді стали американські ліберальні судді, які не бажають „кривдити цих людей". Тож тим часом справа депортації стримана, а що велике переповнення в таборах для цих біженців не лишає для них місця, то всі ті чорні втікачі, які могли назвати прізвище й адресу когось у ЗСА, що є їхніми рідними, дістали дозвіл поселитися зі своєю ріднею, хоч у визначеному часі мусять вони зобов'язатися прибути на судове переслухання в справі можливої депортації, якщо така буде санкціонована судом. Об'єднані в різних організаціях чорні американські громадяни часто підносять голос в обороні цих втікачів, закидаючи офіційним іміграційним чинникам, що вони трактують не однаково втікачів з Гаїті, а втікачів, наприклад, з Куби, якщо в цих останніх біла шкіра.

Симпозіюм, присвячений проф. В. Жилі

Проф. д-р Володимир Жила

Українське літературознавство поза Україною може похвалитися ще одним важливим осягом — відзначенням діяльного українського науковця. Одинадцятий том наукових праць із порівняльної літератури, що його випустив у світ Тексас Тек університет у Луббоку під назвою Classical Mythology in 20th Century Thought and Literature, за редакцією Венделя М. Ейкока й Теодора М. Кляйна, присвячено проф. д-рові Володимирові Жилі, що викладає мови й літератури в цьому ж університеті вже близько 20 років.

Д-р В. Жила почав наукову працю пізніше від інших українських науковців на чужині, але багатьох із них блискуче випередив. Його доля склалася так, що він мусив еміґрувати спершу до Бразилії, де не було для нього розмаху. На щастя, 1952 року переселюється він до Канади, де якийсь час учителює в середній школі та одночасно продовжує славістичні студії. 1959 року отримує він ступінь бакалявра, а в 1962 р. — ступінь маґістра в Манітобському університеті. Завершує свої студії науковим ступенем доктора філософії в Українському Вільному Університеті в Мюнхені 1967 року.

Викладаючи східньословʼянські мови й літератури (також німецьку мову й літературу) в Тексас Тек університеті, д-р Жила часто запроваджує в свою програму українську літературу. Одночасно досліджує він творчість Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки та сучасних поетів і письменників. З-під його пера з'являються ґрунтовні статті. Крім того, друкує він праці з українського назвознавства (див. бібліографію його праць у Західньоканадському збірнику). Недавно вийшла у світ його солідна книга — переклад на англійську мову праці Івана Зілинського про фонетику української мови (в серії монографій Українського Дослідницького Інституту в Гарварді). Та, мабуть, найбільше визначається він у галузі порівняльної літератури. Поза викладами різних курсів цієї ділянки стає він центральною фігурою в дослідженні взаємин між літераторами Заходу.

Блискучий організатор, дуже тактовна, інтеліґентна людина з широкими знаннями, д-р В. Жила протягом останніх дванадцяти років упорядковує десять томів наукових праць, т.зв. „просідінґс" конференцій із порівняльної літератури. Видані Тексас Тек університетом у Луббоку вони стоять тепер на полицях багатьох бібліотек і книгозбірень світу як важливі, ґрунтовні дослідження. Серед них є також піонерські праці на українські теми (напр., стаття нижчепідписаного на тему „Е. Гемінґвей в українській літературі" у п'ятому томі за 1972 р.). Упорядкування цих десяти томів, зведення наукових досліджень до визначеної теми, створення рівноваги між ними — це велетенська праця, яку можуть успішно завершувати лише ті науковці, що посідають широкі знання у своїй ділянці, а також муравлину витривалість і надлюдську наполегливість. У співпраці з д-ром Венделем М. Ейкоком, що допомагав у редаґуванні, д-р В. Жила згаданими десятьма томами „просідінґс" поставив Тексас Тек університет у Луббоку на карту визначних наукових осередків американського материка.

Дуже приємно тепер констатувати, що на рекомендацію науковців цей же університет належно вшановує свого професора, присвятивши йому одинадцятий том у серії симпозіюмів із порівняльної літератури. Що ж уміщено в останньому збірнику? Десять наукових статтей, об'єднаних в один цикл — „Клясична мітологія у мисленні й літературі XX-го сторіччя". Тут простежено, як давньогрецька мітологія впливала на літератури Европи. Згадаємо бодай кілька праць: „Шекспірова теорія в мітології" Рене Жірарда, „Мітичний складник в усному традиційному епосі" Альберта Б. Лорда, „Грецька мітологія в новітній науковій фантастиці" Зіґмунда Фредерікса, „Мова муз" П. Пуччі, „Т.С. Еліот і клясична традиція" Е.А. Гілліс. Усі статті добре опрацьовані, з широким джерельним матеріялом, вони дають викладачам і студентам-аспірантам чи взагалі літераторам багато цікавого й цінного.

Передує всім цим статтям „Присвята одинадцятого річного симпозіюму порівняльної літератури" Ґленна Е. Барнетта, віце президента Тексас Тек університету у Луббоку, що насвітлив заслуги д-ра В. Жили, знімок якого на цілу сторінку вміщено поряд. До речі, інший знімок д-ра В. Жили з його дружиною — на стор. 220. На закінчення наведено текст підпису поряд першого знімку, що найкраще оцінює науковий осяг визначного українця в Америці: The Proceedings of the Eleventh Annual Comparative Literature Symposium are dedicated to Wolodymyr Taras Zyla in acknowledqment of his vision and indefatigable affort in creating and nurturing the annual symposia for ten years.

Українські громади в розсіянні радіють із чергового осягу нашого науковця, що збагатив не лише українську, а й американську науку своєю працею. При цій нагоді бажаємо д-рові В. Жилі доброго здоров'я й нової енерґії для утвердження українського імені в світі.

Яр Славутич

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕПАН ПАВЦЬО, член УНС Відд. 11 св. Михаїла в Джанстон, Па., помер 3-го червня 1981 р. на 88-му р. життя. Нар. 1893 р. в Україні; членом УНС став у 1916 р. Залишив у смутку сина Вілліяма і 5 внуків. Похорон відбувся 6-го червня 1981 р. на католицькому цвинтарі свв. Петра і Павла в Джанстон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Сціленний, секр.

КОНСТАНТИН БОГУСЛАВСЬКИЙ, член УНС Відд. 51 ім. Патріярха Йосифа I в Чікаго, помер 6-го червня 1981 р. на 62-му р. життя. Нар. в Харкові, Україна; членом УНС став у 1974 р. Залишив у смутку дочку Ольгу. Похорон відбувся 9-го червня 1981 р. на цвинтарі в Елмвуд.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Ольшанський, секр.

АДАМ ТИРЯН, член УНС Відд. 379 св. Юрія в Чікаго, Ілл., помер 5-го червня 1981 р. на 69-му р. життя. Нар. в Жидачеві, Україна; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку дружину Анастазію, дочки: Гелен і Марію, сина Володимира, 3 внуків та кревних в Америці й Україні. Похорон відбувся 8-го червня 1981 р. на цвинтарі св. Николая в Чікаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Вілліям Семків, секр.

Д—Р СВЯТОСЛАВ ЗЯТИК, член УНС Відд. 27 Т-ва Орлик в Ірвінґтон, Н. Дж., помер 11-го червня 1981 р. на 69-му р. життя. Нар. 1912 р. у Святім, Україна; членом УНС став у 1955 р. Залишив у смутку дружину Гільдану й кузенів Славу Кравчук, Іванну Білик, Богдана Сірого і Романа Лапичака. Похорон відбувся 13-го червня 1981 р. на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Р. Лапичак, секр.

ТЕКЛЯ ПЛАТКО, членка УНС Відд. 309 Український Клюб у Сагінав, Міч., померла 17-го травня 1981 р. на 92-му р. життя. Нар. 1889 р. в Команча, Західня Україна; членкою УНС стала у 1935 р. Залишила у смутку сімох синів, дочку та 28 внуків. Похорон відбувся 18-го травня 1981 р. на цвинтарі Мт. Олівет у Сагінав, Міч.

Вічна Їй Пам'ять!
П. Кобас, секр.

МАРІЯ ДАВИСКИБА, членка УНС Відд. 238 ім. Евгена Коновальця в Бостоні, померла 13-го травня 1981 р. на 71-му р. життя. Нар. 1909 р. в Україні; членкою УНС стала у 1936 р. Залишила у смутку сина Володимира і 3 внуків. Похорон відбувся 15-го травня 1981 р. на цвинтарі Мавнт Говп, у Джамейка Плейн, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!
Анна Ремік, секр.

АННА ЧЕРНЯВСЬКА, членка УНС Відд. 59 Українська Січ в Бріджпорті, померла 1-го червня 1981 р. на 82-му році життя. Нар. в Західній Україні; членкою УНС стала у 1928 р. Залишила у смутку дочку Вірджінію Лох, сестру Марію Бонкевич в Україні, братанка Теодора Сендзік і ближчих та дальших родичів. Похорон відбувся 3-го червня 1981 р. на цвинтарі св. Івана Хрестителя у Стратфорд, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!
Тарас Сливінський, секр.

МАРІЯ ШВЕТ, членка УНС Відд. 274 свв. Петра і Павла в Янгставн, померла 6-го квітня 1981 р. на 84-му р. життя. Нар. 1897 р. в Україні; членкою УНС стала у 1928 р. Залишила у смутку шість дочок: Христину, Гелен, Рожу, Катерину, Анну і Естер та двох синів: Івана і Николу. Похорон відбувся 9-го квітня 1981 р. на цвинтарі Кальварія.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелена Сенедяк, секр.

ГРИГОРІЙ КОСОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 247 св. Івана Хрестителя у Вілмінґтон, Дел., помер 16-го травня 1981 р. на 86-му р. життя. Нар. 1894 року в Передільниця, Україна; членом УНС став у 1932 р. Залишив у смутку 4 синів, 3 доньки, 6 внуків і 4-ох правнуків. Похорон відбувся 20-го травня 1981 р. на цвинтарі Ловн Крофт у Лінвуд, Пенна.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Маср, секр.

ІВАН ХАРАМБУРА, член УНС Відд. 422 ім. С. Петлюри у Філядельфії, помер 14-го травня 1981 року на 73-му р. життя. Нар. 1908 р. в Джерзі Сити, Н.Дж.; членом УНС став у 1959 році. Залишив у смутку дружину Марію, сина Івана з родиною, дочку Андрею з родиною і сина Нестора. Похорон відбувся 18-го травня 1981 р. на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Євтушенко, секр.

ГЕНРИКА МІЗЬ, членка УНС Відд. 106 св. Николая в Чікаго, померла 9-го травня 1981 р. на 89-му р. життя. Нар. 1892 р. у Львові; членкою УНС стала у 1950-му р. Залишила у смутку дочку Анну Рибачук з родиною та сина Любомира з родиною. Похорон відбувся 13-го травня на цвинтарі св. Николая в Чікаго.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

АННА БУҐРИН, членка УНС Відд. 390 ім. Івана Франка в Брістоль, Конн., померла 23-го квітня 1981 р. на 61-му році життя. Нар. 1919 р. в Ансонія, Конн.; членкою УНС стала у 1947 р. Залишила у смутку чоловіка Данила, синів Дениса і Михайла та доньку Ґлорію. Похорон відбувся 25-го квітня 1981 р. на цвинтарі св. Михаїла у Терривілл, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!
П. Буґрин, секр.